

ร่างพระราชบัญญัติกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. ....
(นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ)

เป็นร่างการเงิน

ไม่เป็นร่างการเงิน

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดินได้รับความคุ้มครองและได้รับความช่วยเหลือเยียวยาตามกฎหมาย จากกรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชน ทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวนเนื้อที่มากไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้การอยู่อาศัยและการทำกินในพื้นที่อยู่เดิมของประชาชนผู้ยากไร้กลายเป็นการอยู่อาศัยและการทำกินในที่ดินของรัฐ อันนำไปสู่การกล่าวหาและดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. .... มีดังนี้

(1) กำหนดคุณสมบัติของบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำลาย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าหรือที่ดินของรัฐ ซึ่งได้กระทำก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ มีสิทธิได้รับการยกเว้นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 3)

(2) กำหนดบรรดาคดีความผิดทั้งหลายของบุคคลตามมาตรา 3 ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับไม่เป็นความผิดต่อไป และให้บุคคลผู้ได้กระทำการนั้น พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำ ในฐานะเป็นตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ (ร่างมาตรา 4)

(3) กำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด” และ “คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” โดยกำหนดองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการทั้งสองชุดดังกล่าว (ร่างมาตรา 5 และร่างมาตรา 6)

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการยื่นคำขอยกเว้นความผิดสำหรับบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดอันเนื่องจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานยุติธรรมจังหวัดแห่งท้องที่ เรือนจำแห่งท้องที่ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดแห่งท้องที่ มีหน้าที่ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบกลับกรอง และเสนอรายชื่อบุคคลที่พ้นโทษไปแล้ว

หรือถูกคุมขังหรือถูกคุมประพฤติต่อคณะกรรมการพิจารณาขบวนความผิดประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาขบวนความผิดให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว (ร่างมาตรา 7)

(5) กำหนดหน้าที่ให้กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินคดีกับบุคคลที่ได้กระทำความผิด ตั้งแต่ขั้นตอนคดีอยู่ระหว่างการสอบสวน การยื่นฟ้องคดี การพิจารณาคดี การรับโทษการคุมประพฤติหรือการพักโทษ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา 8)

(6) กำหนดให้การยกเว้นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับโทษในอันที่จะเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ไม่หมายความรวมถึงสิทธิหรือประโยชน์ที่บุคคลนั้นจะพึงได้รับอันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิด หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือการดำเนินการในภายหลังการยกเว้นความผิด และมีให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิดกรณีที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนวันที่ประกาศเป็นที่ดินของรัฐ ที่รัฐจะต้องคืนสิทธิที่ได้รับการยกเว้นในการครอบครองให้กับบุคคลดังกล่าว (ร่างมาตรา 9)

(7) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 10)

ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1.1 กระทรวงยุติธรรม
- 1.2 กรมที่ดิน
- 1.3 กรมป่าไม้
- 1.4 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- 1.5 กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 2.1 กระทรวงมหาดไทย
- 2.2 สำนักงานอัยการสูงสุด
- 2.3 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2.4 สำนักงานศาลยุติธรรม
- 2.5 สำนักงานศาลปกครอง
- 2.6 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.7 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 2.8 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
- 2.9 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- 2.10 สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

2.11 องค์กรภาคประชาชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในที่ดิน อาทิ เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน 5 ภาค เป็นต้น

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

ประเด็นเพื่อรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการยกเว้นความผิด การให้พ้นจากความผิดและความรับผิด ทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นตุลาการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ซึ่งได้กระทำการ อันเป็นความผิดว่าด้วยการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำลายหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียสภาพป่าหรือที่ดินของรัฐ ก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ (มาตรา 3 และมาตรา 4)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้มีคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิด และส่งรายชื่อต่อศาล หรืออัยการหรือตำรวจจังหวัดแห่งท้องที่ดำเนินการต่อ (มาตรา 5)

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ทำหน้าที่พิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิด ประจำจังหวัด (มาตรา 6)

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการ เพื่อเกิดการยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง โดยสิ้นเชิง เช่น ให้มีการยุติการสอบสวน มีคำสั่งไม่ฟ้องคดี ถอนฟ้อง มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบ ความ ปล่อยตัวบุคคลให้พ้นโทษ ปล่อยตัวบุคคลให้พ้นจากการคุมประพฤติ ฯลฯ (มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9)

5. ท่านเห็นว่าปัจจุบันการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน มีปัญหา หรือส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างไรบ้าง และร่างพระราชบัญญัตินี้จะแก้ปัญหาได้หรือไม่ เพียงใด

6. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

*****